

بررسی تاثیر استقلال کمیته حسابرسی و دانش و تخصص های حسابداری و مالی اعضای کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

حامد طاطاری

دکتر رضا مظهری^۱

چکیده

موضوع مورد تحقیق بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. یکی از نقش های کمیته حسابرسی بررسی و نظارت بر واکنش مدیریت به توصیه ها و یافته های حسابرسی داخلی است. این مطالعه در مورد ارتباط بین ویژگی های کمیته حسابرسی و اجرای توصیه های حسابرسی داخلی شواهد تجربی ارائه می دهد. جامعه آماری این پژوهش را شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دهند که تعداد ۱۵۰ شرکت از این تعداد به عنوان نمونه انتخاب گردیده اند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش یک پرسشنامه بسته است که این پرسشنامه از دو بخش اطلاعات فردی افراد نمونه مانند جنسیت، سن، تحصیلات ... تشکیل شده و در بخش دوم در قالب ۱۲ سوال تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی مورد سنجش قرار گرفته است. به طور کلی این پژوهش نشان می دهد که ویژگی های کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی تاثیر مثبت و معنادار دارند. بدین ترتیب در شرکت های مورد مطالعه هر چقدر ویژگی های کمیته حسابرسی در حوزه استقلال کمیته حسابرسی، دانش و تخصص تقویت شود در نهایت به بهبودی پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی و اجرای دستور العملها، آیین نامه ها و صورتهای مالی شفاف منجر خواهد شد.

کلمات کلیدی: کمیته حسابرسی، حسابرس داخلی، رگرسیون چند متغیره

^۱. عضو هیأت علمی گروه اقتصاد دانشگاه گنبد کاووس

مقدمه

نقش استراتژیک کمیته حسابرسی از نظر دیدگاه های کلان دولت به عنوان حاکم و نقش سیاست گذاری شرکت های تخصصی مادر بر شرکت های وابسته، از وظایف و تحت صلاحیت کمیته های حسابرسی است. گسترش و پیچیدگی روزافزون و شتاب آمیز واحدهای اقتصادی در جهان پیشرفته امروز، نیازهای ناشی از کمبود منابع و افزایش رقابت، وجود انواع مخابرات در زمینه های مالی، اداری و تجاری که هدف ها و سیاست های سازمانی آنها را چه از درون و چه از برون به شدت تهدید می کند، سبب شده است تا کنترل مستقیم و انفرادی این گونه واحدها ناممکن شود و نیاز به استقرار یک سیستم اثر بخش کنترل داخلی به عنوان جزئی جدا ناپذیر از سیستم مدیریت کارآمد، همچون حسابرسی داخلی مورد توجه ایشان قرار گیرد.

در حاکمیت شرکتی همواره تأثیر حسابرس داخلی و اهمیت کمیته حسابرسی داخلی مورد توجه بوده است و این هر دو پایه و اساس حاکمیت شرکتی قوی و قدرتمند می باشند. بدلیل وقوع بسیاری تخلفات در شرکت ها اهمیت وجود واحد حسابرسی داخلی همواره مورد توجه بوده است. در مکانیزم حاکمیت شرکتی، کمیته حسابرسی همواره اطلاعات مالی شرکت را با استفاده از عملکرد حسابرسان داخلی و حسابداران مالی مورد ارزیابی قرار می دهد و علاوه بر این بر عملکرد حسابرس داخلی نیز نظارت می کند. یکی از مهم ترین کنترل های داخلی که امروزه در اکثر کشورهای پیشرفته بزرگ مورد استفاده قرار می گیرد حسابرسی داخلی است که می تواند تأثیرات قابل ملاحظه ای بر برآوردن نیازهای استفاده کنندگان درون و برون سازمانی از نتایج حاصل از عملیات شرکت بگذارد. یکی از مهم ترین استفاده کنندگان از نتایج کار حسابرسان داخلی، حسابرسان مستقل می باشند که در صورت کسب شناخت کافی و تصمیم به اتکاء بر نتایج حاصل از کار حسابرسان داخلی، جنبه های مختلفی از عملیات حسابرس مستقل جهت رسیدگی صورتهای مالی شرکتها تحت تأثیر قرار می گیرد. در حاکمیت شرکتی، کمیته حسابرسی کمیته ای متشکل از ۳ تا ۵ نفر می باشد که به ایجاد ارتباط مناسب بین هیأت مدیره و حسابرسان مستقل و حسابرسان داخلی می پردازد. این کمیته می تواند به عنوان عاملی بازدارنده در جلوگیری از عدم رعایت کنترل های داخلی توسط مدیریت، نقش موثری ایفا نماید (ویندرا و سونگ^۲، ۲۰۰۴). کمیته حسابرسی برای انجام این وظایف باید با حسابرسان داخلی همکاری گسترده ای نماید چرا که واحد حسابرسی داخلی به نیابت از کمیته وظیفه ارزیابی عملکرد مدیریت را دارند. کمیته حسابرسی و حسابرسان داخلی باید با مدیریت ارشد در ارتباط باشند، بنابراین کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی تحت سلطه سایر ارکان سازمانی نخواهند بود.

وجود واحد حسابرسی داخلی قوی و تأثیرگذار در شرکت ها از ارکان مهم حاکمیت شرکتی پس از رسوایی های مالی گوناگون شناخته می شود (بدران و گندرون ۲۰۱۰). این واحد زیر نظر کمیته حسابرسی فعالیت می نماید. حسابرس داخلی پس از بررسی سیستم حسابداری و کنترل های داخلی شرکت و همینطور نظارت بر میزان رعایت قوانین و مقررات در سازمان، پیشنهادهای به مدیریت جهت اصلاح و بهبود شرایط می دهد. یکی از وظایف کمیته حسابرسی نظارت و بررسی میزان پاسخگویی و واکنش مدیریت به پیشنهادهای و یافته های واحد حسابرس داخلی می باشد. اما در برخی موارد شاهد این موضوع هستیم که مدیریت تلاش زیادی در زمینه پیاده سازی پیشنهادهای واحد حسابرسی داخلی انجام نمی دهد و کمیته حسابرسی نیز حمایت کافی را از حسابرس داخلی نمی کند. یکی از مهمترین ویژگیهای کمیته های حسابرسی که بسیار مورد تأکید قرار می گیرد استقلال کمیته ی حسابرسی است. در تحقیقات قبلی استقلال کمیته ی حسابرسی به عنوان یک از ویژگیهای اصلی مرتبط با اثربخشی کمیته ی حسابرسی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. ویکنر، هیکمن و کارنس^۳ (۱۹۹۳) مطالعه ای توصیفی درباره ی استقلال کمیته ی حسابرسی انجام دادند. نتایج آنها حاکی از این بود که تقریباً یک سوم از اعضای کمیته ی حسابرسی در نمونه ی استخراج شده از شرکتهای بورس اوراق بهادار نیویورک به عنوان مدیران دارای

^۲. Vindram & Song
Viknair, Hickman & Carnes.

وضعیت مبهم طبقه بندی شدند. این مدیران عبارت از خویشاوندان مدیریت، مشاوران شرکت، مدیران وابسته و هیئت اجرایی بازنشسته بودند.

وابستگی کمیته به مدیریت باید به گونه ای باشد که در قضاوت ها و تصمیم گیریهای مستقل بماند و بتواند مسئولیت هایش را بدون تأثیرپذیری و تحت نفوذ قرار گرفتن، دنبال کند. در حقیقت، استقلال کمیته حسابرسی، سنگ زیربنای اثربخشی کمیته حسابرسی است، به ویژه زمانی که بر درستی گزارشگری مالی نظارت می کند. در شکل ایده آل اعضای کمیته حسابرسی باید از مدیران غیراجرایی و مستقل از مدیریت باشند. دی زورت و سالتیو^۴ (۲۰۰۱) نمونه ای از اعضای کمیته حسابرسی شرکت های کانادایی را مورد بررسی قرار دادند تا واکنش آنها را نسبت به مذاکرات میان حسابرس مستقل و مدیریت شرکت مشخص کنند. آنها دریافتند که حمایت بیشتر از حسابرس مستقل به وسیله کمیته حسابرسی با تجربه ی بیشتر مدیر مستقل و دانش بالاتر گزارشگری حسابرسی مدیران ارتباط دارد. با وجود این، رابطه ی معنی داری بین قضاوت اعضای کمیته حسابرسی و دانش گزارشگری مالی آنها پیدا نکردند. مات زاین^۵ (۲۰۰۶) در پژوهشی دریافت که حسابرسی مستقل زمانی سهم بیشتری در سازمان دارد که کمیته حسابرسی مستقل باشد. (اسکاربوق و همکاران^۶ ۱۹۹۸) نیز با توجه به شواهد تحقیق خود بیان کردند که بین استقلال کمیته حسابرسی و ممیزان اجرایی سازمان رابطه وجود دارد. که در این تحقیق استقلال کمیته حسابرسی با حمایت و پشتیبانی از کار و عملکرد حسابرسان داخلی امکان پذیر بوده است. در نتیجه کمیته حسابرسی به دنبال پیاده سازی بیشتر از توصیه های حسابرسان داخلی است.

گرایش کمیته های حسابرسی مستقل به بررسی عملکرد حسابرسان داخلی از رویه های سازمانی قرار گرفته است و این امر منجر به افزایش فعالیت های بخش ها، بهبود کنترل داخلی و اثر بخشی کلی عملکرد حسابرسی داخلی شده است. از آنجائی که اعضای کمیته حسابرسی استقلال دارند؛ آنها برای مقابله با هر سوء مدیریتی که تاثیر منفی بر عملکرد مالی سازمان می گذارد بی اهمیت شده اند. از این رو، استقلال کمیته حسابرسی مستعد به اجرای توصیه ها و پیشنهادات حسابرسان داخلی هستند.

تخصص و مهارت اعضای کمیته حسابرسی، ویژگی دیگری از ویژگیهای کمیته حسابرسی است که با اثربخشی کمیته حسابرسی ارتباط تنگاتنگی داشته است و در ادبیات تحقیقات پیشین به نحو چشمگیری مورد توجه قرار گرفته است (تختائی و همکاران، ۱۳۹۰). کمیته حسابرسی نیاز به تصمیم گیری های مناسب حسابداری و درک و آنالیز هزینه-منفعت تصمیمات عملیات سازمان دارد، قضاوت های اینچنینی، کمیته حسابرسی را ملزم به داشتن دانش و تخصص کافی، برای ارتباط موثر با حسابرسان مستقل و داخلی پیرامون موضوعات کنترلی و شناسایی کفایت ریسک های حسابرسی می نماید.

چندین نتیجه کلی می توان از مطالعات پیشین در زمینه ی تخصص و تجربه ی کمیته ی حسابرسی استخراج کرد. نوشتارهای نظری و تجربی اهمیت انواع مختلف تخصص و تجربه را پیرامون فعالیتهای عملیاتی متنوع شناسایی کرده اند. علاوه بر استقلال، تخصص کمیته ی حسابرسی نیز اغلب به عنوان ویژگی مهمی برای عملکرد مؤثر آن در نظر گرفته می شود. استدلال شده است که نظارت مؤثر کمیته ی حسابرسی ایجاب می کند که اعضای آن برای ارزیابی مستقل موضوعاتی که به آنها ارائه می شود، تخصص کافی در حسابداری و حسابرسی داشته باشند (بیسلی و سالتیو 2001) بدون درجه ی مشخصی از تخصص، برای اعضای کمیته ی حسابرسی دشوار خواهد بود تا اطلاعات مالی را که ملزم به ارزیابی آن هستند به اندازه ی کافی درک کنند. علاوه براین، مدیران دارای مدارک حرفه ای قانونی تمایل به داشتن آگاهی بیشتر از وظایفشان و الزامات قانونی پیرامون گزارشگری مالی دارند. همچنین نهادهای تدوین کننده ی مقررات در ایالت متحده ی آمریکا اهمیت قابل ملاحظه ای در زمینه ی تخصص کمیته ی حسابرسی تشخیص داده اند. به دنبال توصیه های کمیته ی بلو ریون (۱۹۹۹) بورسهای اوراق بهادار نیویورک و انجمن ملی معامله گران اوراق بهادار، برای این که اعضای کمیته ی حسابرسی را ملزم به داشتن

^۴ Salterio.

^۵ Mat Zain et al.

^۶ Scarbrough, Rama, and Raghunandan.

سطح مشخصی از سواد مالی و حسابداری یا تخصص مدیریت مالی مربوطه نمایند، مقرراتشان را اصلاح کردند (تختائی و همکاران، ۱۳۹۰).

مک دانیل، مارتین و منیس^۷ (۲۰۰۲) برای بررسی اختلاف قضاوت درباره کیفیت گزارشگری مالی میان کارشناسان مالی و تحصیل کرده‌های مالی آزمایشی انجام دادند. نتایج حاصل از مطالعه شمول کارشناسان مالی را در کمیته‌ی حسابرسی در برداشت که احتمال می‌رود یکنواختی ارزیابی‌های کلی کیفیت گزارشگری را بهبود بخشد. در تحقیقی بازده سهام را پیرامون زمان انتصاب اعضای کمیته‌ی حسابرسی مورد بررسی قرار دادند. نتایج آنها نشان داد مادامی که اعضای جدید کمیته‌ی حسابرسی دارای تخصص مالی باشند، شاهد تأثیرگذاری قابل ملاحظه‌ای روی قیمت سهام هستیم.

مطالعات قبلی نشان داده اند مهارت‌ها و تجارب حرفه ای اعضای کمیته در زمینه‌ی گزارشگری مالی یک عامل کاملاً آشکار مرتبط با اثربخشی کمیته‌ی حسابرسی است. گروه دیگری از مطالعات رابطه‌ی میان تخصص کمیته‌ی حسابرسی، مدیریت سود و کیفیت سود را مورد بررسی و تحلیل قرار داده اند.

آدل و مایسا^۸ (۲۰۱۳) در تحقیق به این نتیجه رسیدند که عملکرد حسابرسی داخلی و کمیته حسابرسی در برخی از مواردی که اعضای کمیته حسابرسی دانش و تخصص لازم را دارند تاثیر مثبتی بین آنها وجود دارد. مت زاین و همکاران (۲۰۰۶) در تحقیقی نشان دادند که رابطه معناداری بین برآورد حسابرسان داخلی از میزان سهمشان در ممیزی صورت های مالی و میزان برخورداری آن ها از برداشت حسابداری و ممیزی توسط کمیته حسابرسی وجود دارد. دیگر محققان دریافتند که بین تخصص حسابداری اعضای کمیته حسابرسی و اثربخشی کل عملکردحسابرسان داخلی از جمله، کیفیت گزارشگری مالی رابطه وجود دارد (دالیوال و همکاران^۹، ۲۰۱۰). از این رو، حضور حسابرسان و حسابداران متخصص منجر به افزایش پیاده سازی پیشنهادات حسابرسان داخلی می شود.

سیفی (۱۳۸۴): پژوهشی تحت عنوان «بررسی رابطه ی بین کمیته ی حسابرسی و استفاده از کار حسابرسی داخلی به عنوان یک زمینه ی آموزشی مدیریت و تاثیر این دو بر استقلال و بیطرفی حسابرسی داخلی» انجام داد. نتایج تحقیق یاد شده حاکی از این بود که بین کیفیت کار حسابرسی داخلی و ترکیب کمیته ی حسابرسی (موظف یا غیر موظف بودن اعضا) و همچنین بین استقلال کمیته ی حسابرسی و استفاده از کیفیت کار حسابرسی داخلی به عنوان زمینه ی آموزشی مدیریت، رابطه وجود دارد.

ابوت، پارکر و پیتر^{۱۰} (۲۰۰۲): با انجام مطالعاتی دریافتند که نبود اعضای متخصص مالی در کمیته ی حسابرسی، ارتباط معنی داری با افزایش احتمال رخداد اشتباه و تقلب مالی دارد. همچنین آن ها دریافتند که وجود کمیته ی حسابرسی کاملاً مستقل از اعضای هیأت مدیره، احتمال رخداد تقلب و اشتباه مالی را کاهش می دهد.

دفوند وهان^{۱۱} (۲۰۰۴): پس از انجام مطالعات متعدد در زمینه ی بازار سرمایه، به این نتیجه رسیدند که وجود کمیته ی حسابرسی با اعضای مستقل از هیأت مدیره ی متخصص و با تجربه در زمینه ی حسابداری و حسابرسی، تأثیر به سزایی بر اطلاعات منتشر شده در بازار دارد

هرمن و همکاران (۲۰۱۳): در پژوهشی به بررسی رابطه بین تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی و ویژگیهای سود پیش بینی شده توسط تحلیلگران پرداختند. نتایج آنان حاکی از این مطلب بود که تخصص مالی حسابداری اعضای کمیته حسابرسی با دو ویژگی

^۷ McDaniel, Martin & Maines.

^۸ Adel and Maissa.

^۹ Dhaliwal, Naiker, & Navissi.

^{۱۰} Abbott, J. Lawrence. Parker, Susan and Peters, Gray.

^{۱۱} Defond, Mark L., Hann, Rebecca N. and Hu, Xuesong.

پیش بینی سود تحلیل گران یعنی؛ صحت بیشتر پیش بینی سود و پراکندگی کمتر پیش بینی ها، دارای ارتباطی معنادار است. اما برای تخصص مالی غیر حسابداری نتایجی مبنی بر وجود رابطه معنادار با سود پیش بینی شده مشاهده نگردید.

اهداف تحقیق

هر کار تحقیقی به منظور محقق ساختن هدف و یا اهداف خاصی که مدنظر پژوهشگر است انجام می پذیرد. اهداف حاضر: هدف اول: شناسایی تأثیر استقلال کمیته حسابرسی در پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی. هدف دوم: شناسایی تأثیر دانش و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی در پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی.

فرضیه های تحقیق

پس از بررسی ادبیات و مبانی نظری موضوع تحقیق، فرضیه های زیر تدوین شد:
فرضیه اول: بین استقلال کمیته حسابرسی و پیاده سازی پیشنهادات حسابرسی داخلی ارتباط مثبت وجود دارد.
فرضیه دوم: بین دانش و تخصص های حسابداری و مالی اعضای کمیته حسابرسی و پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی ارتباط مثبت وجود دارد.

روش تحقیق:

این تحقیق بر اساس هدف از نوع کاربردی است و داده های آن با استفاده از رویکرد پس رویدادی (از طریق اطلاعات گذشته) بدست آمده و از لحاظ روش گردآوری اطلاعات از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی، همبستگی بوده و هدف اصلی آن تعیین وجود، میزان و نوع رابطه بین متغیرهای مورد آزمون است.

جامعه آماری تحقیق

- جامعه آماری: عموماً شرکت های بورسی نوشته می شوند.
- نمونه آماری: عموماً روش حذف سیستماتیک نوشته می شود.
- دوره زمانی: جامعه آماری از سال ۱۳۸۸-۱۳۹۳ می باشد.

مکان تحقیق: کمیته حسابرسی و حسابرسان داخلی شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران

دومین همایش ملی اقتصاد کلان ایران یازدهم اسفندماه ۱۳۹۵

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری مورد آزمون در این تحقیق حسابرسان داخلی شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران می باشند. به منظور برآورد حجم نمونه در این تحقیق از فرمول ککران استفاده شد. نمونه مربوطه از طریق حسابرسان داخلی ۱۵۰ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران به دست آمد و با استفاده از جدول اعداد تصادفی، نمونه مورد آزمون انتخاب گردید.

جنسیت

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می شود از ۱۵۰ نفری که به عنوان نمونه مورد بررسی قرار گرفته اند، ۱۰۱ نفر مرد می باشند که در مجموع ۶۷.۳ درصد افراد نمونه را تشکیل می دهند. همچنین تعداد زنان ۴۹ نفر می باشد که ۳۲.۷ درصد افراد نمونه بررسی را تشکیل می دهند.

جدول ۱: فراوانی جامعه آماری بر حسب جنسیت

	شرح	فراوانی	درصد	فراوانی تجمعی
تعداد	مرد	۱۰۱	۶۷.۳	۶۷.۳
	زن	۴۹	۳۲.۷	۱۰۰.۰
	مجموع	۱۵۰	۱۰۰.۰	

سن

جدول ۲ که خروجی مربوط به سن افراد نمونه می باشد نشان می دهد که توزیع فراوانی گروه های مختلف سنی در افراد نمونه با چه وزن و فراوانی می باشد. فراوانی گروه سنی ۳۵ - ۳۰ سال در نمونه مورد بررسی از سایر گروه های سنی بیشتر می باشد که با فراوانی ۵۰ و درصد فراوانی ۳۳.۳ بیشترین درصد را به خود اختصاص داده اند. همچنین گروه سنی زیر ۳۰ سال با فراوانی ۱۱ پایین ترین فراوانی را به خود اختصاص داده که در مجموع این گروه ۷.۳ درصد از کل افراد نمونه را تشکیل می دهند.

جدول ۲: فراوانی جامعه آماری بر حسب سن

ردیف	شرح	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	فراوانی تجمعی
۱	زیر ۳۰ سال	۱۱	۷.۳	۷.۳	۷.۳
۲	۳۰ - ۳۵	۵۰	۳۳.۳	۳۳.۳	۴۰.۷
۳	۳۵ - ۴۰	۳۸	۲۵.۳	۲۵.۳	۶۶
۴	۴۰ - ۴۵	۳۱	۲۰.۷	۲۰.۷	۸۶.۷
۵	۴۵ به بالا	۲۰	۱۳.۳	۱۳.۳	۱۰۰.۰

۶	مجموع	۱۵۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	
---	-------	-----	------	------	--

تحصیلات

مشاهده جدول زیر نشان می‌دهد که از مجموع ۱۵۰ نفر افراد نمونه ۷۲ نفر لیسانس می‌باشد که ۴۸ درصد از حجم نمونه را به خود اختصاص داده است. همچنین سطح تحصیلات فوق لیسانس با فراوانی ۳۰ و درصد فراوانی ۲۰ می‌باشد. سطح تحصیلات دیپلم و فوق دیپلم با فراوانی ۷ و درصد فراوانی ۴.۷ پایین‌ترین میزان فراوانی را به خود اختصاص داده که پایین‌ترین میزان فراوانی در میان گروه‌های تحصیلی می‌باشد.

جدول ۳: توزیع فراوانی تحصیلات افراد نمونه

فراوانی تجمعی	درصد معتبر	درصد فراوانی	فراوانی نی	دیپلم و فوق دیپلم
۴.۷	۴.۷	۴.۷	۷	دیپلم و فوق دیپلم
۵۲.۷	۴۸	۴۸	۷۲	کارشناسی
۷۲.۷	۲۰	۲۰	۳۰	کارشناسی ارشد
۱۰۰	۲۷.۳	۲۷.۳	۴۱	دکتری
	۱۰۰	۱۰۰	۱۵۰	مجموع

سابقه کار افراد نمونه

سابقه کار افراد مورد مطالعه در اینجا به تفکیک در قالب جدول زیر ارائه شده است. مشاهده می‌شود که سابقه کاری ۲۰ - ۱۵ سال با فراوانی ۶۸ و درصد فراوانی ۴۵.۳ بالاترین میزان فراوانی را در میان افراد نمونه به خود اختصاص داده. همچنین سابقه کاری زیر ۱۵ - ۱۰ سال نیز با فراوانی ۴۷ در جایگاه بعدی قرار دارد. اما سابقه کاری زیر ۵ سال با فراوانی ۹ در مجموع ۶ درصد افراد نمونه را به خود اختصاص داده که این میزان پایین‌ترین فراوانی در میان افراد نمونه به لحاظ میزان سابقه کار آنها می‌باشد.

جدول ۴: توزیع فراوانی شغل افراد نمونه

فراوانی تجمعی	درصد معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	شرح
۶	۶	۶	۹	زیر ۵ سال
۳۷.۳	۳۱.۳	۳۱.۳	۴۷	۱۰ - ۱۵
۸۲.۷	۴۵.۳	۴۵.۳	۶۸	۱۵ - ۲۰
۱۰۰.۰	۱۷.۳	۱۷.۳	۲۶	۲۰ سال به بالا
	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۵۰	مجموع

دومین همایش ملی اقتصاد کلان ایران
۱۳۹۵

دومین همایش ملی اقتصاد کلان ایران یازدهم اسفندماه ۱۳۹۵

دانشگاه سوادکوه
دانشکده اقتصاد

روش گردآوری اطلاعات:

داده های تحقیق با استفاده از روش پرسشنامه جمع آوری می گردند که به اندازه گیری پیشنهادات و توصیه های حسابرس داخلی در برابر کمیته حسابرسی توجه خواهد نمود.

پرسشنامه های تحقیق به کمک رایانامه برای جامعه آماری مورد آزمون در این تحقیق که حسابرسان داخلی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشند ارسال می گردند، به منظور برآورد حجم نمونه در این تحقیق از فرمول ککران استفاده شد. حجم نمونه مربوط از این طریق ۱۵۰ شرکت به دست آمد و با استفاده از جدول اعداد تصادفی، نمونه مورد آزمون انتخاب گردید.

ابزارهای تجزیه و تحلیل:

برای آزمون فرضیه های تحقیق، از شاخص های آمار توصیفی همچون میانگین، انحراف معیار و آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون ۲۶ برای متغیرها و تجزیه و تحلیل رگرسیونی ۲۷ برای بررسی و مدل سازی ارتباط بین این متغیرها استفاده می شود. سطح معناداری فرضیه ها ۵٪ در نظر گرفته شده است به عبارت دیگر نتیجه گیری های با سطح اطمینان ۹۵٪ انجام می شود.

ضرایب آزمون تحلیل رگرسیون چند متغیره در باره عوامل موثر بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس:

Sig	T	S.E	Beta	B	متغیرهای مستقل
۰.۰	۱۱.	۱.۸		۲۰.۲	مقدار ثابت
۰.۰	۰.۴	۲۹		۰.۰	
۰.۰	۲.۷	۰.۱	۰.۴	۰.۰۸	تعداد اعضای مستقل
۴۳	۶	۱۴	۱	۸	
۰.۰	۴.۸	۰.۰	۰.۴	۰.۱۴	دانش اعضای کمیته
۴۳	۰	۸۱	۳	۷	
۰.۰	۳.۵	۰.۶	۰.۱	۰.۲۲	تعداد سال های فعالیت
۰.۷	۶	۶۷	۲	۰	

با توجه به نتایج حاصله می توان معادلات رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد را چنین نوشت:
معادله رگرسیونی غیر استاندارد چنین است:

پیاده سازی پیشنهادات حسابرس = Y

$$Y' = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

$$RECOMMEND = 20.2 + 0.088(INDEPENDENT) + 0.147(EXPERTISE) + 0.22(TENURE)$$

معادله رگرسیونی استاندارد نیز بدین صورت نوشته می شود:

$$zY' = B_1Z_1 + B_2Z_2 + \dots + B_kZ_k$$

$$RECOMMEND = 0.41(INDEPENDENT) + 0.43(EXPERTISE) + 0.12(TENURE)$$

در این معادله بخاطر اینکه ضرایب استاندارد شده اند به خوبی می توان به نسبت تاثیر هر یک از متغیرها بر متغیر وابسته پی برد.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اول: استقلال کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرسی داخلی تاثیر مثبت دارد.

➤ با توجه به نتایج بدست آمده از نرم افزار SPSS از آنجا که ضریب رگرسیون چند متغیره بدست آمده مقدار مثبت می باشد و سطح معناداری جدول برای تمام متغیرها کوچکتر از ۰.۰۵ می باشد لذا فرضیه تحقیق مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه دوم: دانش و تخصص های حسابداری و مالی اعضای کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی تاثیر مثبت دارد.

➤ با توجه به نتایج بدست آمده از نرم افزار SPSS از آنجا که ضریب رگرسیون چند متغیره بدست آمده مقدار مثبت می باشد و سطح معناداری جدول برای تمام متغیرها کوچکتر از ۰.۰۵ می باشد لذا فرضیه تحقیق مورد تایید قرار می گیرد.

➤ نتایج آزمون فرضیات تحقیق در قالب رگرسیون چند متغیره نشان دهنده اثر مثبت و معنادار متغیرهای مستقل استقلال کمیته حسابرسی، دانش و تخصص بر متغیر وابسته پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی می باشد.

➤ نتایج آزمون فرضیات تحقیق در قالب آزمون همبستگی چند متغیره نشان دهنده وجود رابطه همبستگی مثبت و معنادار بین متغیرهای استقلال کمیته حسابرسی، دانش و تخصص با متغیر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی می باشد.

به طور کلی این پژوهش نشان می دهد که ویژگی های کمیته حسابرسی بر پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی تاثیر مثبت و معنادار دارند. بدین ترتیب در شرکت های مورد مطالعه هرچقدر ویژگی های کمیته حسابرسی در حوزه استقلال کمیته حسابرسی، دانش و تخصص تقویت شود در نهایت به بهبودی پیاده سازی پیشنهادات حسابرس داخلی و همچنین منجر به شفافیت حسابها و صورتهای مالی شرکتها خواهد شد. در صورتیکه حسابها و صورتهای مالی شرکتها از شفافیت بالایی برخوردار باشند قابلیت اتکای آن برای استفاده کنندگان برون سازمانی از جمله اعتباردهندگان چون بانکها و موسسات مالی و اعتباری شده و در نهایت منجر به بازگشت سرمایه اعتباردهندگان در سررسید و موعد مقرر خواهد شد.

پژوهش آرشویی قابل توجه نشان می دهد که ویژگی های کمیته حسابرسی بر حسابرسی داخلی تاثیر می گذارد (برای مثال، آدل و مایسا، ۲۰۱۳؛ ابوت، پارکر، و پیتر، ۲۰۱۰؛ باروا، راما، و شارما، ۲۰۱۰؛ کالاهان و سویلو، ۲۰۱۰؛ کاهیل، ۲۰۰۶؛ گودوین، ۲۰۰۳). با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می شود با توجه به اینکه حسابرسان داخلی کارمندان شرکت هستند، واضح است که نمی توانند استقلال واقعی و ظاهری حسابرسان مستقل را داشته باشند، اما اگر حسابرسان داخلی به طور مستقیم زیر نظر کمیته ی حسابرسی باشند، نسبت به زمانی که به مسئول دیگری گزارش می دهند از آزادی عمل بیشتری برخوردار می شوند، دستورالعمل های مؤثر حسابرسی عموماً گزارش های خود را به مدیریت ارشد ارائه می کنند و عموماً با کمیته ی حسابرسی و هیئت مدیره ارتباط مستقیمی دارند. واحد حسابرسی داخلی با گزارش مستقیم به کمیته ی حسابرسی، مستقل از مدیریت عمل می کند و این امر به بهبود کارایی و اثربخشی و متعاقب آن به بهبود عملکرد واحد حسابرسی داخلی کمک می کند.

منابع

۱. تختانی، نصراله؛ تیمی، محمد؛ موسوی، زهرا. (۱۳۹۰). نقش کمیته ی حسابرسی در کیفیت گزارشگری مالی. حسابدار رسمی. دوره جدید. شماره ۱۵. صص ۴۵-۵۶.

۲. سیفی، سعیده . (۱۳۸۴). بررسی رابطه ی بین کمیته ی حسابرسی و استفاده از کار حسابرسی داخلی به عنوان یک زمینه ی آموزشی مدیریت و تأثیر این دو بر استقلال و بی طرفی حسابرسی داخلی. پایاننامه ی کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهراء.
3. Abbott, L., Parker, S., & Peters, G.(2010). Serving two masters: The association between audit committee internal audit oversight and internal audit activities. *Accounting Horizons*, 24(1), 1–24
 4. Adel, B., & Maissa, T. (2013). Interaction between audit committee and internal audit: Evidence from Tunisia. *The IUP Journal of Corporate Governance*, XII(2), 60–80.
 5. Barua, A., Rama, D., & Sharma, V. (2010). Audit committee characteristics and investment in internal auditing. *Journal of Accounting and Public Policy*, 29, 503–513.
 6. Callahan, C., & Soileau, J.(2010). Influence of audit committee and internal auditfunction effectiveness on enterprise risk management adoption. In *American Accounting Association Annual Meeting and Conference on Teaching and Learning in Accounting July–August, 2010*, San Francisco, USA,. Retrieved from <http://aaahq.org/AM2010/abstract.cfm?submissionID=1892>
 7. Goodwin, J. (2003). The relationship between the audit committee and the internal audit function: Evidence from Australia and New Zealand. *International Journal of Auditing*, 7, 263–278.
 8. Mat Zain, M., Subramaniam, N., & Stewart, J. (2006). Internal auditors' assessment of their contribution to financial statement audits: The relationship with audit committee and internal audit function characteristics. *International Journal of Auditing*, 18(1), 1–18
 9. Bédard, J., & Gendron, Y. Y. (2010). Strengthening the financial reporting system: Can audit committees deliver? *International Journal of Auditing*, 14(2), 174–210
 10. Defond, Mark L., Hann, Rebecca N. and Hu, Xuesong (2004). Does the market value financial expertise on audit committees of boards of directors, Working Paper, University of Southern California.
 11. Blue Ribbon Committee (1999), 'Report and recommendations of the Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit ,Committees', *The Business Lawyer*, vol. 54, no. 2 .pp. 1067-1095
 12. Scarbrough, D., Rama, D., & Raghunandan, K. K. (1998). Audit committee composition and interaction with internal auditing Canadian evidence. *Accounting Horizons*, 12, 51–62.
 13. Dhaliwal, D., Naiker, V., & Navissi, F. (2010). The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemporary Accounting Research*, 27(3), 787–827.
 14. Vicknair , D., Hickman, and K.C Carnes." A Note on Audit Committee Independence: Evidence from the NYSE on "Grey" Area Directors," *Accounting Horizons* (March 1993), PP. 53-57.
 15. The Effects of Corporate Governance Experience and Financial-Reporting and Audit Knowledge on Audit Committee Members' Judgments.(September 2001)
 16. Beasley, M.S., and Salterio, S.E. 2001. The relationship between board characteristics and voluntary improvements in audit committee composition and experience. *Contemporary Accounting Research* 18 (4): 539-70.

دومین همایش ملی اقتصاد کلان ایران
۱۱ اسفند ۱۳۹۵

دومین همایش ملی اقتصاد کلان ایران
یازدهم اسفندماه ۱۳۹۵

دانشگاه گیلان
فصلت علوم اقتصادی و تجاری
دانشگاه گیلان کادوس

17. Evaluating Financial Reporting Quality: The Effects of Financial Expertise vs. Financial Literacy Linda McDaniel^a, Roger D. Martin^b, and Maines.^aUniversity of Kentucky. ^bIndiana University.